

Epidemiologia wypadków tatrzańskich u dzieci i młodzieży w latach 2015–2023

Epidemiology of Tatra Mountains accidents in children and youth in the years 2015-2023

Barbara Jasiewicz¹, Wojciech Kącki², Łukasz Migiel³

¹Klinika Ortopedii i Rehabilitacji UJ, Collegium Medicum, Zakopane

²Pracownia Medycyny Górskiej Katedry Ortopedii i Rehabilitacji Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Zakopanem

³Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Zakopanem

Wstęp. Turystyka górską, w tym kwalifikowaną, staje się coraz bardziej popularna i powszechna. Wiąże się to nieuchronnie ze wzrostem wypadków w górach, zarówno latem jak i zimą.

Cel. Celem niniejszej pracy jest analiza wypadków górskich u dzieci i młodzieży.

Materiał metoda. W pracy przeanalizowano wypadki i zachorowania w Tatrach w latach 2015–2023, wymagające specjalistycznej pomocy TOPR, dotyczące poszkodowanych poniżej 18. r.ż. Badaną grupę analizowano pod względem przyczyny urazu, ciężkości urazu wg klasyfikacji NACA, podjętych na miejscu działań ratowniczych oraz rodzaju urazu i doznanych obrażeń ciała.

Wyniki. Spośród 8134 interwencji ratowników w omawianym okresie 887 (10,9%) stanowiły interwencje w przypadku dzieci i młodzieży, w których brało udział łącznie 2459 ratowników. W 208 przypadkach transport z miejsca zdarzenia odbył się drogą lotniczą. Najczęstsze wypadki to urazy na szlaku turystycznym (827) oraz narciarskie (30). Przyczyną konieczności udzielenia pomocy były: upadek na szlaku (379), nagłe zachorowanie (234), niedostateczne umiejętności lub wyposażenie (165), porażenie piorunem (28), hipo- lub hipertermia (18), upadek z wysokości (16). Uwzględniając lokalizację obrażeń, dotyczyły one kończyn dolnych w 328 przypadkach, górnych w 82, głowy w 63, kręgosłupa w 16, jamy brzusznej w 16, klatki piersiowej w 10 i miednicy w 6 przypadkach. Najczęściej były to skręcenia i zwichnięcia – 284 poszkodowanych, stłuczenia lub zranienia – 155 i złamania – 51 poszkodowanych. Oceniając ciężkość urazów wg klasyfikacji NACA w grupach 0, 1, 2 było 567 poszkodowanych (63,9%), w grupie 3 (konieczna pomoc specjalistyczna na miejscu zdarzenia) 305 poszkodowanych (34,4%), w grupach 4, 5, 6 (ostre lub śmiertelne zagrożenie życia, nagłe zatrzymanie krążenia lub oddechu) 12 (1,4%). W analizowanym okresie zanotowano 3 wypadki śmiertelne (grupa 7 klasyfikacji NACA), co stanowiło 0,3% ogółu wypadków. W dwóch przypadkach była to śmierć spowodowana porażeniem piorunem, w jednym upadek z wysokości.

Wnioski. Wypadki górskie dzieci i młodzieży stanowią istotny odsetek ogółu wypadków w tatrzańskich, jednak większość z nich na szczęście nie stanowi istotnego zagrożenia dla zdrowia i życia poszkodowanych. Poznanie szczegółowej epidemiologii wypadków i nagłych zachorowań dzieci i młodzieży w warunkach górskich pozwoli na ocenę ryzyka związanego z uprawianiem turystyki i sportów górskich i pomoże zmniejszyć liczbę specjalistycznych interwencji górskich służb ratunkowych.